

- GONZÁLEZ, Dolores: *La Fageda: Història d'una bogeria*. Barcelona: La Magrana, 2008.
- IBARZ, M. Carme; PALMÉS, Marina; RIPOLL, Ramon; MASFERRER [dibuixos]: *Fornells és el meu poble*. Fornells de la Selva: Ajuntament de Fornells de la Selva / Pedra de Toc, 2008.
- LO CASCIO, Paola; OLIVEIRA, Susanna; VILLARROYA, Joan [dir.]: *Imatges, 1936-1939: Bombes sobre Barcelona*. Girona: El Punt, 2008, 165 p.
- MURLÀ, Josep: *Entre liberals i absolutistes*. Olot / Girona: Quaderns d'Història d'Olot / Diputació de Girona, 2008.
- NADAL i FARRERAS, Joaquim: *Per a una història de Girona. Una bibliografia bàsica*. Girona: CCG Edicions, 2008, 192 p.
- NOGUÉ, Pep [ed.]; VARGAS, Toni [fotografies]: *El Fajol, història i cuina del tresor de la Garrotxa*. Girona: Vatel Edicions, 2008, 81 p.
- OLÒRIZ SERRA, Joan: *L'institut de segon ensenyament de Girona, 1845-1900*. Girona: CCG Edicions, 2008, 266 p.
- PUIG DALMAU, Maria Rosa: *Saber*. Girona: Mínima, 2008, 200 p.
- PUJADES, Pius: *Memòria d'Ifni*. Girona: CCG Edicions, 2008, 316 p.
- PUJOL i CRUELLES, Adrià: *Biografia no autoritzada de Joseph Pujol «El Petòman»*. Girona: CCG Edicions, 2008, 136 p.
- ROSA «ROC», Carmel: *Quan Catalunya era revolucionària (i feia la guerra)*. Girona: CCG Edicions, 2008, 428 p.
- ROSSELL FERRER, Artemi: *La Guerra del Francès a Celrà*. Celrà: Taller d'Història de Celrà, 2008.
- TRIADÓ, Carme; VILLAR, Feliciano: *Envejecer en positivo*. Bellcaire d'Empordà: Aresta, 2008, 153 p.
- VIDAL i PERPINYÀ, Joaquim: *Una mirada en el temps*. Girona: CCG Edicions, 2007.
- VILAMITJANA, Jordi; PETIT, Alfons: *Gironins d'abans del 36*. Girona: CCG Edicions, 2008, 384 p.

En definitiva, ens alegra que aquesta obra s'hagi reeditat i felicitem el seu editor per la tasca realitzada, atès que posa a l'abast dels investigadors un document de gran interès i qualitat fins ara molt difícil de consultar.

Lluís Buscató i Somoza

Fotografies d'abans, records d'enyorança

Àlbum de records. Quatre fotògrafs empordanesos.
Edicions Baix Empordà.
Palafrugell, 2007.
179 pàgines.

Edicions Baix Empordà torna a meravellar-nos amb el segon volum d'*Àlbum de Records*. Aquest cop centrat en les mirades de quatre fotògrafs empordanesos: Jaume Ferrer Massanet, Joan Bonany Marquès, Moisès Dalmau Comet i Pere Palahí Bach-Esteve. Retrats humans i paisatgístics que esdevenen documents excepcionals per testimoniar el nostre passat.

Aquesta nova proposta pot ser molt interessant per tot aquell que desitgi endinsar-se en un viatge en el temps i (re)descobrir un món ja gairebé desaparegut. Escenes quotidianes, escenografies gentils que ens desperten els records i l'enyorament d'un entorn costaner perdut.

Paisatges esplèndids, imatges d'instant, de feina i de lleure realitzades per quatre fotògrafs –injustament no gaire coneguts, sobretot Joan Bonany i Moisès Dalmau– que fan visible el temps, perquè tots quatre aconseguen, no només plasmar l'evolució del medi i l'impacte de les comunitats humanes sobre el paisatge, sinó també transmetre el tarannà i l'esperit de pescadors, treballadors, patrons, pagesos, estiujants, senyores... a través de la fotografia. Si altres grans fotògrafs com Joan Colom, de la generació de Forcano i Català-Roca, buscaven captar les formes de vida de la gent, els quatre fotògrafs que presentem ara recullen la vida quotidiana de la comarca a través d'un mosaic primordial, sociològic, d'imatges antigues plenes de sensibilitat, que aconseguen fer brollar la memòria de la malenconia.

Edicions Baix Empordà ha realitzat una tasca impe-

cable. Una edició i un disseny gràfic molt acurats. Una petita joia per apassionar-nos amb quatre fotògrafs amb un valor artístic inequívoc i transparent.

David Figarola Pámpano

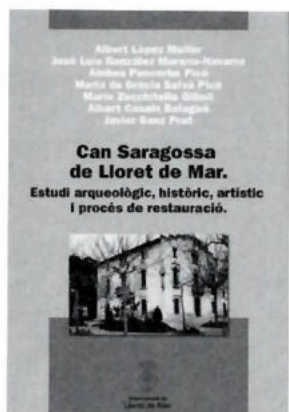

Una casa al descobert

LÓPEZ MULLOR, Albert [et alii].
Can Saragossa de Lloret de Mar. Estudi arqueològic, històric, artístic i procés de restauració.
Ajuntament de Lloret de Mar, 2008.
158 pàgines.

L'any 2003, amb la publicació d'*El Castell de Sant Joan de Lloret*, l'Ajuntament de Lloret de Mar ja va demostrar la importància dels treballs interdisciplinaris i les possibilitats d'un plantejament divulgatiu que pugui ser ben acollit per públics molt diversos.

Ara, novament dins de la prestigiosa i consolidada col·lecció Es Frares, veu la llum un treball encara molt més interdisciplinari que aquell i amb el component afegit que tracta sobre un immoble singular. Es tracta d'una masia l'origen de la qual es remunta al segle XIV, que ha experimentat diverses reformes arquitectòniques al llarg dels segles, amb una remodelació important al principi del segle XX, una posterior reconversió en establiment

hoteler el 1954, i la darrera rehabilitació per tal de donar-li un ús d'equipament cultural. Aquesta casa va estar habitada pels membres de la mateixa família des del seu origen fins a la seva venda a l'Administració local el 1984.

Durant molts anys no se sabia què s'acabaria fent amb aquest immoble. Ara que la seva rehabilitació ja és una realitat i el seu ús públic ha quedat definit, tenim també la possibilitat de gaudir d'un estudi acurat i paradigmàtic del que ha estat aquesta casa en la història fins avui. Els arqueòlegs Albert López i Ainhoa Pancorbo van fer el seguiment de les excavacions arqueològiques que s'hi van dur a terme, i aporten les claus per ajudar a definir l'evolució constructiva de l'edifici. La historiadora de l'art Maria de Gràcia Salvà ha analitzat l'estil arquitectònic i decoratiu que es va donar a la casa en les obres de 1902. Com que no se'n conserva el corresponent arxiu

patrimonial, l'historiador tossenc Mario Zucchitello ha resseguit la petjada històrica d'aquesta família bàsicament a través dels protocols notarials, gràcies a un exhaustiu buidatge dels quals ha aconseguit aplegar gran quantitat d'informació sobre el patrimoni i la genealogia familiar dels Saragossa. Els arquitectes José Luis González, Albert Casals i Javier Sanz presenten les dades que la rehabilitació de l'edifici ha proporcionat per entendre la seva evolució arquitectònica, i exposen la metodologia utilitzada per a l'execució del projecte de rehabilitació, que buscava conciliar les característiques pròpies d'una casa amb elements patrimonials a preservar amb els nous usos que s'hi pretenia donar.

El llibre s'acompanya de magnífiques fotografies que il·lustren els diversos vessants disciplinaris en els quals s'ha vertebrat l'estudi, i només n'hi trobem a faltar alguna dels anys en què l'edifici va ser conegut com l'hotel Mañana –tot i que potser és una quimera, ja que no es coneix que se n'hagi conservat cap–. Tret d'aquesta petita mancança, l'estudi és digne de consideració perquè marca un plantejament holístic a imitar en la rehabilitació d'equipaments públics.

David Moré Aguirre

L'historiador que feia història

FERRER I GIRONÈS, Francesc.

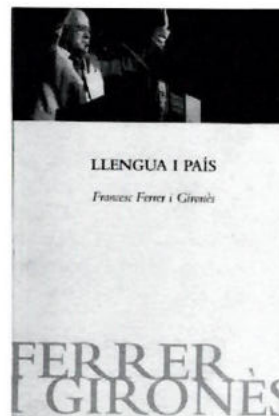
Llengua i país.

Col·lecció Història i Pensament, núm. 4. Generalitat de Catalunya, Departament de Vicepresidència. Barcelona, 2007.

117 pàgines.

La recent desaparició de Francesc Ferrer i Gironès (Girona 1935–2006) ha estat irreparable. No només ens va deixar un historiador destacat, sinó també un polític brillant, un activista social imprescindible, un articulista agut, i sobretot un personatge singular, heterodox, independent, amb alenades de tramuntana empordanesa d'aquestes que il·luminen genialitats.

Una de les oportunitats de comprovar-ho ha estat la recent edició d'algunes de les intervencions parlamentàries al llarg del seu període de diputat al Parlament. El quart volum de la col·lecció Història i Pensament, editat pel Departament de Vicepresidència, bon exemple del que es pot publicar amb diners públics, ens ofereix una selecció, a cura d'Enric Pujol, de textos que emmarquen la fragilitat de la llengua catalana en les institucions i la societat civil, en el context actual de la Segona Restauració monàrquica, i en ple període de l'actual invo-

lució democràtica i nacional. Potser pels continguts del llibre, i per la conjuntura present, l'evocació de la figura de Ferrer comporta un implícit sentiment de nostàlgia per una de les absències més remarcables entre la dissidència del país.

La major part de compareixences, gairebé sempre culminades per una proposta de resolució dibuixada amb elegants traços lingüístics, van en la direcció de normalitzar una llengua maltractada per les institucions, de manera creixent pels seus parlants, i de manera ignominiosa per bona part de la *intelligentsia* i del món empresarial, que, amb les seves renúncies i pors, han atiat la indústria de càrregues de profunditat contra la pròpia identitat. El curiós del cas és que a la major part de textos, corresponents al període 1996–2001, Ferrer demana, amb totes les raons i els senys possi-